

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਸ ਕੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਕਰਤਾ ਰਾਮ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਵਾਬਦਾਰ।

1964 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2046।

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 (1953 ਦਾ IV)-ਸ. 6(5) (ਐੱਫ) ਅਤੇ (1)—“ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ”—ਦਾ ਮਤਲਬ—ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਬਰਖਾਸਤਗੀ— ਕੀ ਕਾਫ਼ੀ - ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ- ਕੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੇਦਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਸ. 6(5)(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 (1953 ਦਾ IV)-ਸ. 6(5) (ਐੱਫ) ਅਤੇ (1)—“ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ”—ਦਾ ਮਤਲਬ—ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਬਰਖਾਸਤਗੀ— ਕੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ—ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਅਧੀਨ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ- ਕੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਰਾਈਡ ਅਧੀਨ ਪਟੇਦਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਸ. 6(5)(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ "ਸੂਚਿਤ" ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕਮਾਤਰ ਅਪਵਾਦ ਮੈਡੀਕਲ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ, ਜੇਕਰ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਅਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਜੋ ਅਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੇਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਵੇਗਾ।

ਹੋਲਡ, (ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.)-ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਅਧੀਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਦੇ ਨੋਟ 2, ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਸਮੇਤ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।) ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਕਾ 24 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਿਯਮ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ, ਜੇਕਰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਯੋਗਤਾ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18 ਫਰਵਰੀ 1965 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 17 ਮਈ 1965 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਮਿਤੀ 20 ਅਗਸਤ, 1964 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਰਵਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।
ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਗੋਇਲ .ਅਤੇ ਪੀ ਐੱਨ ਅਗਰਵਾਲ , ਐਡਵੋਕੇਟ , ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.-ਕਰਤਾ ਰਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 4 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਭੱਦਲ ਬੁਆ ਦਾ ਪੰਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਇਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਲਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਨਾਭਾ, ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ 20 ਅਗਸਤ, 1964 ਨੂੰ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 17 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਦੀ ਪੀ.ਬੀ. ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 900 ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 17 ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ 19 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ 600 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 300 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਟਵਾਰੀ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ 13 ਜੁਲਾਈ, 1932 ਨੂੰ, ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ 4 ਮਈ, 1954 ਨੂੰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਏਕੀਕਰਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

6. (5) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਹੈ

(ਏ) * * * *

(ਬੀ) * * * *

(ਸੀ) * * * *

(ਡੀ) * * * *

(ਈ) * * * *

(ਐਫ) ਮੈਡੀਕਲ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

(ਜੀ) * * * *

(ਐਚ) * * * *

(ਆਈ) * * * *

(ਜੇ) * * * *

(ਕੇ) * * * *

1) ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਪਟੇਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ, ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ;

ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਜਾਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾ ਰਾਮ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ 18 ਫਰਵਰੀ 1965 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲ, ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਲ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ (2) ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਭੰਡਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਗੈਰ-ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਲੱਭਣਾ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਵਾਂਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਭੰਡਾਰੀ ਦੇ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

(1) 1965 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 213.

(2) 1956 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 234.

ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ "ਸੂਚਿਤ" ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਇਕਮਾਤਰ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਡਾਕਟਰੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਗੋਇਲ ਨੇ ਖਾਨ ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ੇਖ ਸਿਰਾਜ-ਉਦ-ਦੀਨ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਮੈਂਬਰ, ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਰੀਜ਼ੋਸੀ, ਨਾਭਾ ਸਟੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 1932 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। . ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸੀ, ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪੈਲ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ 1 ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਕਾ 24 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ: -

"(vi) ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ, ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(vii) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨੋਟ (1) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਧੀਨ। ਨੋਟ (2) ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ, ਪੰਜਾਬ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗੀ

ਵਿਭਾਗ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਰ ਵਾਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਬਾਰੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਵਿੱਖੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੋਟ (2) ਇਸ ਕਾਰਨ ਦਾ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਣਚਾਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਦੀ ਲਾਈਨ ਜੋ ਭਵਿੱਖੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜੋ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਲ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕੋਰਸ ਭਵਿੱਖੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ "ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਲ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: -

“(7) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ-

(ਐੱਫ) ਜੇਕਰ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੋਵੇ ਭਾਰਤ ਦੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ...ਉਹ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਿਰਫ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 13 ਜੁਲਾਈ, 1932 ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟਵਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਯੋਗਤਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। 1954 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੂਜਾ ਆਰਡਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਸਵੈਚਲਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ (2) ਵਿਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਭੰਡਾਰੀ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਬਰਖਾਸਤ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੜੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) (ਈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਫ) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 1936 ਵਿਚ ਤਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ। ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਪ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ (5) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ, ਜੇਕਰ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਅਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ 1932 ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਉਸ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਗ਼ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧੀਨ ਪਟੇਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਪੰਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। 17 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਦੇ ਮਤੇ ਨੰ: 60 ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਵਜੋਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 600 ਅਤੇ 300 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਕਮਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਬੀ. ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਾਮ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਕਰਤਾ ਰਾਮ ਦਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੰਟਰਪੋਲੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਟੇ ਵਜੋਂ ਲੈ ਲੈਂਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਵਿਆਪਕ ਆਮ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਅਦ

ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਰਸੀਦਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਸੁਝਾਅ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੰਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੋਵਾਂ ਸੰਸਾਰਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧੀਨ ਪਟੇਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਈਅਦ ਯਾਕੂਬ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ.ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ "ਇੱਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ" ਅਤੇ ਇਸ ਸੀਮਾ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ "ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕੋਈ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਮੁਕੰਮਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ ਦੀਨ ਅਤੇ ਚੀਵਿਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵਿਚ ਮੀਰਾਂ ਖ਼ਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਵਿਚ ਜੇ.ਜੇ. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਪਟੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ"। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਪਟੇਦਾਰ ਬਣਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਨਾ ਜੇ., ਰਾਮਜੂ ਮਹੋਮਦ ਬਨਾਮ ਹਰੀਦਾਸ ਮੂਲਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5) ਵਿੱਚ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰਿਸਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੌਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ

3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 477.

(4) 97 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 1913.

(5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1925 ਕੈਲ. 1087

ਤਰਾਵਨਕੋਰ-ਕੋਚੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਭੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ. ਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂ (6), ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਪਟੇਦਾਰ ਖੁਦ ਪਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇ। ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।"

ਸੰਪੱਤੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਲੀਜ਼' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਲਗਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਪਟੇਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਾੜ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਰਵੱਈਏ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ (ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ) ਦੀ ਖੋਜ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਕੱਲੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੇਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਸਰਾ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ, ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦ

(6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਟਰਾਂ. ਕੋਚ. 333.

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 1932 ਈ ਉਸ ਨੂੰ 1954 ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਲ ਮੈਂਬਰ, ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਰੀਜ਼ੋਸੀ, ਨਾਭਾ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਪਟਵਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਇਕਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਸੀ ਇੱਕ ਬਰਖਾਸਤ ਪਟਵਾਰੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (f) 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ-

(f) ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੈਡੀਕਲ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ, ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਬਣੇ ਰਹੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ: “ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੋਣ ਕਰੇ ਜਾਂ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (f), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣਾ ਪਰ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦਿਵਾਲੀਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਵਫ਼ਾ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ। ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ

ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ, ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ, ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਸਰਕਾਰ * 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਉਸਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਜ਼ਿਠ ਰਹੇ ਸਨ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਰੱਖੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਸੇ ਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਟਵਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਸੂਚਿਤ" 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ "ਨੋਟੀਫਾਈਡ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਸ਼ਾਰਟਰ ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਮੇਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੱਥ ਨੂੰ 'ਸੂਚਿਤ' ਕਰਨਾ "

ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ" ਜਾਂ "ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ" ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ

ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ (ਸਥਾਈ ਸੰਸਕਰਣ) ਦੇ ਖੰਡ 28 ਵਿੱਚ, "ਸੂਚਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਸੂਚਨਾ" ਦਾ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਹੈ, ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਅਤੇ, ਵਰਸੇਸਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਦਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਰਥ ਹੈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਸਮਝਿਆ।

"ਸੂਚਨਾ" ਅਤੇ "ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਬਦ "ਸੂਚਨਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ; ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਲਿਖਤ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਣੂ ਕਰਨ ਲਈ; ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੱਥ ਨੂੰ "ਸੂਚਿਤ" ਕਰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ; ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ।

ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਸੂਚਿਤ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ "ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ" ਜਾਂ "ਘੋਸ਼ਿਤ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਲਈ "ਸੂਚਿਤ" ਅਤੇ "ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ "ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ" ਸਮੀਕਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ। ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨੋਟ 2, ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਜਿਲਦ 1 ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਕਾ 24, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ, ਜੇਕਰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੇਵਾ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਯੋਗਤਾ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Varun Taneja
Record Clerk